

Oxford

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Γυναικολογικής Νοσηλευτικής Φροντίδας

Μετάφραση
Επιμέλεια Ελληνικής Έκδοσης

Άννα Γ. Δελτσίδου
Χριστίνα Ι. Νάνου

Sunanda Gupta • Debra Holloway • Ali Kubba

Oxford
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ
Γυναικολογικής
Νοσηλευτικής
Φροντίδας

ΕΥΔΟΞΟΣ

2013-14

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Αρ. εισ. 85040

23.12.22 32
228

Oxford

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Γυναικολογικής Νοσηλευτικής Φροντίδας

Sunanda Gupta • Debra Holloway • Ali Kubba

Μετάφραση - Γενική Επιμέλεια Ελληνικής Έκδοσης

Άννα Γ. Δελιούδου

*Αναπληρώτρια Καθηγήτρια,
Τμήμα Μαιευτικής, ΤΕΙ Αθήνας*

Χριστίνα Ι. Νάνου

*Καθηγήτρια Εφαρμογών,
Τμήμα Μαιευτικής, ΤΕΙ Αθήνας*

Επιμέλεια Επιμέρους Ενοπάτων

Μάρθα Μωραΐτου

*Av. Καθηγήτρια, Τμήμα Μαιευτικής
Αλεξανδρείο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης*

Σημείωση

Η Ιατρική είναι μία διαρκώς εξελισσόμενη επιστήμη. Δεδομένου ότι η νέα έρευνα και οι κλινικές εμπειρίες διευρύνουν τις γνώσεις μας, καθίστανται αναγκαίες οι αλλαγές στην εν γένει θεραπευτική αγωγή αλλά και ειδικότερα στις φαρμακευτικές θεραπείες. Ο συντάκτης και ο εκδότης αυτού του βιβλίου έχουν διασταυρώσει τα αναγραφόμενα, με πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες όσον αφορά στην προσπάθειά τους να παρέχουν πληροφορίες, πλήρεις και γενικά σύμφωνες με τα αποδεκτά πρότυπα κατά τη χρονική περίοδο που έγινε αυτή η έκδοση. Παρόλα αυτά, δεδομένης της πιθανότητας ανθρώπινου λάθους ή εξελίξεων στην ιατρική επιστήμη ούτε ο συντάκτης ούτε ο εκδότης ούτε κάποιος άλλος συνεργάτης, που αναμείχθηκε στην προετοιμασία της εκδόσεως αυτού του βιβλίου, εγγυάται ότι οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο βιβλίο αυτό είναι από κάθε άποψη ακριβείς και ολοκληρωμένες. Ως εκ τούτου δεν ευθύνονται για οποιαδήποτε λάθη ή παραλείψεις ή συνέπειες από την χρήση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο βιβλίο αυτό. Οι αναγνώστες ενθαρρύνονται να διασταυρώσουν τις πληροφορίες που εμπεριέχονται με άλλες πηγές. Για παράδειγμα, οι αναγνώστες ενθαρρύνονται να διαβάζουν το φύλλο πληροφοριών προϊόντος που περιλαμβάνεται στη συσκευασία κάθε φαρμάκου, το οποίο σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν, για να είναι βέβαιοι ότι οι πληροφορίες που περέχονται στο βιβλίο αυτό είναι ακριβείς και ότι δεν έχουν γίνει αλλαγές στη συνιστώμενη δοσολογία ή στις αντενδείξεις για τη χορήγηση. Αυτή η υπόδειξη είναι υψίστης σημασίας όσον αφορά στα καινούργια και στα σπανίως χρησιμοποιούμενα φάρμακα.

ISBN: 978-960-489-035-4

Copyright © 2011 ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π.Χ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ Α.Ε.

Τετραπόλεως 14, Αθήνα 115 27, Τηλ.: 210.7789.125 - 210.7793.012, 210.7483.148, 210.7489.411

Fax: 210.7759.421

e-mail: info@paschalidis-books, info@inbooks.gr

<http://www.paschalidis-books.gr>, www.inbooks.gr

Τα δικαιώματα της ελληνικής έκδοσης του παρόντος βιβλίου ανήκουν στον εκδοτικό οίκο "Π.Χ. Πασχαλίδης". Η δημοσίευση φωτογραφιών, η μερική ή ολική ανατύπωση, καθώς και η λήψη φωτοαντιγράφων από το βιβλίο απαγορεύονται χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη.

Oxford Handbook of Women's Health Nursing

Edited by

Sunanda Gupta

Consultant in Community Gynaecology,
ONEL Community Services,
Honorary Clinical Senior Lecturer,
St Bartholomew's and Royal London,
School of Medicine and Dentistry,
London, UK

Debra Holloway

Consultant Nurse, Gynaecology,
Guy's and St Thomas' NHS Foundation Trust,
Visiting Lecturer, King's College London,
London, UK

Ali Kubba

Consultant in Community Gynaecology,
Lambeth Community Services,
Honorary Clinical Senior Lecturer,
Guy's and St Thomas' NHS Foundation Trust,
London, UK

OXFORD
UNIVERSITY PRESS

OXFORD

UNIVERSITY PRESS

Great Clarendon Street, Oxford OX2 6DP

Oxford University Press is a department of the University of Oxford.
It furthers the University's objective of excellence in research, scholarship,
and education by publishing worldwide in

Oxford New York

Auckland Cape Town Dar es Salaam Hong Kong Karachi
Kuala Lumpur Madrid Melbourne Mexico City Nairobi
New Delhi Shanghai Taipei Toronto

With offices in

Argentina Austria Brazil Chile Czech Republic France Greece
Guatemala Hungary Italy Japan Poland Portugal Singapore
South Korea Switzerland Thailand Turkey Ukraine Vietnam

Oxford is a registered trade mark of Oxford University Press
in the UK and in certain other countries

Published in the United States
by Oxford University Press Inc., New York

© Oxford University Press, 2010

The moral rights of the author have been asserted
Database right Oxford University Press (maker)

First published 2010

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced,
stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means,
without the prior permission in writing of Oxford University Press,
or as expressly permitted by law, or under terms agreed with the appropriate
reprographics rights organization. Enquiries concerning reproduction
outside the scope of the above should be sent to the Rights Department,
Oxford University Press, at the address above

You must not circulate this book in any other binding or cover
and you must impose this same condition on any acquirer

British Library Cataloguing in Publication Data
Data available

Library of Congress Cataloging in Publication Data
Data available

Typeset by Cepha Imaging Private Ltd., Bangalore, India
Printed in China
on acid-free paper through
Asia Pacific Offset

ISBN 978-0-19-923962-7

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Oxford University Press makes no representation, express or implied, that the drug
dosages in this book are correct. Readers must therefore always check the product
information and clinical procedures with the most up-to-date published product
information and data sheets provided by the manufacturers and the most recent
codes of conduct and safety regulations. The authors and publishers do not accept
responsibility or legal liability for any errors in the text or for the misuse or misap-
plication of material in this work. Except where otherwise stated, drug dosages and
recommendations are for the non-pregnant adult who is not breastfeeding.

Πρόλογος Ελληνικής Έκδοσης

Επιλέξαμε την μετάφραση του βιβλίου *Oxford Handbook of Women's Health Nursing* γιατί καλύπτει τα βασικά θέματα της γυναικολογικής πρακτικής και επικεντρώνεται στην καλύτερη αντιμετώπιση κοινών παθολογικών καταστάσεων, έτσι ώστε να αποτελεί ένα σύντομο και περιεκτικό οδηγό για την υγεία των γυναικών.

Το βιβλίο αυτό αναμένεται να εξυπηρετήσει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των φοιτητών αλλά και των επαγγελματιών που ασχολούνται με την υγεία της γυναίκας και να καλύψει το κενό που υπάρχει στην ελληνική βιβλιογραφία σχετικά με τη γυναικολογική νοσηλευτική φροντίδα.

Επειδή το βιβλίο αυτό είναι γραμμένο με ακρίβεια, πληρότητα και απλότητα ώστε να είναι εύκολο στη χρήση του, θα αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για όλους τους επαγγελματίες υγείας και κυρίως τους φοιτητές.

Άννα Γ. Δελτσίδου
*Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
 Τμήμα Μαιευτικής
 TEI Αθήνας*

Χριστίνα Ι. Νάνου
*Καθηγήτρια Εφαρμογών
 Τμήμα Μαιευτικής
 TEI Αθήνας*

Πρόλογος Αγγλικής Έκδοσης

Είχα την τιμή να προλογίσω το βιβλίο *Oxford Handbook of Women's Health Nursing*.

Η υγεία των γυναικών είναι ένα μείζον πρόβλημα δημόσιας υγείας που συμβάλλει στους δείκτες θνησιμότητας και νοσηρότητας. Παγκόσμια, οι γυναίκες φέρουν το βαρύ φορτίο της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας-ασθένειας, οι συνέπειες των οποίων, προκαλούν ένα εύρος ασθενειών (ψυχικών και σωματικών) και σημαντικές μακροπρόθεσμες αναπηρίες. Η μητρική θνησιμότητα από μόνη της συμβάλλει σε απώλεια περισσότερων από το μισό εκατομμύριο ανθρώπων το χρόνο, παγκόσμια – με την πλειοψηφία των θανάτων να οφείλονται σε αιτίες που θα μπορούσαν να αντιμετωπισθούν.

Κατά τη διάρκεια της καριέρας μου εργάσθηκα με γυναίκες που είχαν αντιμετωπίσει πολλά εμπόδια στην εκτίμηση της φροντίδας υγείας, μερικές φορές εξαιτίας της διάκρισης του προσωπικού φροντίδας υγείας. Επίσης, συνάντησα μερικές που δεν είχαν καλή πρόσβαση στην πληροφόρηση και θεώρησαν ότι χρησιμοποιώντας διάφορα γιατροσόφια θα μπορούσαν να προστατευθούν από ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη και σεξουαλικώς μεταδιδόμενα νοσήματα. Η ανεπαρκής πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και την πληροφόρηση σχετικά με την υγεία ήταν ένα θέμα που με απασχόλησε έντονα.

Από το 2002, είχα την τιμή να συμμετάσχω για πρώτη φορά στην ομάδα για την Εθνική Στρατηγική για τη Σεξουαλική Υγεία και τον ιό HIV, αρχικά διευθύνοντας το Τμήμα της Ομάδας Στρατηγικής της Σεξουαλικής Υγείας, και το 2006, ως επικεφαλής της Ομάδας Υποστήριξης της Σεξουαλικής Υγείας με σκοπό την υποστήριξη της στρατηγικής σε επίπεδο υπηρεσιών και με απώτερο στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης στις υπηρεσίες.

Η ανάπτυξη του ρόλου του εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένων των νοσηλευτών και των μαιών, είναι η βασική ιδέα της εθνικής στρατηγικής και πιστεύω απόλυτα ότι το νοσηλευτικό προσωπικό έχει την ικανότητα να βελτιώσει την πρόσβαση στις υπηρεσίες και την παροχή της απαραίτητης πληροφόρησης ώστε να βοηθήσει τις γυναίκες να πάρουν τις δικές τους αποφάσεις σε σχέση με την φροντίδα της υγείας τους. Η ανάπτυξη των ρόλων και των δεξιοτήτων του νοσηλευτικού προσωπικού θα οδηγήσει στη βελτίωση της πρόσβασης σε επαγγελματίες υγείας που διαθέτουν ειδικές ικανότητες και η δημοσίευση αυτού του σημαντικού βιβλίου θεωρώ ότι θα βοηθήσει το νοσηλευτικό προσωπικό και τους άλλους επαγγελματίες υγείας ώστε να κάνουν τη διαφορά στον τομέα της παροχής φροντίδας υγείας των γυναικών, όχι μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο αλλά και διεθνώς.

Jane Mezzone
*Head of the National Support Team for
 Sexual Health and Response to Sexual Violence
 Department of Health (England)*

Πρόλογος

Οι γυναίκες είναι η σπονδυλική στήλη της μγιούς κοινωνίας, και είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται η παροχή καλής αναπαραγωγικής, γυναικολογικής και σεξουαλικής φροντίδας υγείας.

Η διεύρυνση των επιλογών της φροντίδας υγείας των γυναικών, η στροφή της έμφασης προς την αυτονομία και την ενδυνάμωση, καθώς και η τεχνολογική πρόοδος στις υποειδικότητες της γυναικολογίας δημιούργησαν την ανάγκη για εξειδικευμένο νοσηλευτικό προσωπικό.

Τα τελευταία χρόνια οι νοσηλευτικοί ρόλοι έχουν αναπτυχθεί και διευρυνθεί και συμπεριέλαβαν ρόλους που παραδοσιακά θεωρούνταν ότι ανήκαν στα καθήκοντα των ιατρών. Αυτές οι αλλαγές αντικατοπτρίζουν θεωρήσεις παροχής φροντίδας με γνώμονα το κόστος και την αποτελεσματικότητα περισσότερο και στροφή της φροντίδας υγείας κυρίως προς το εξωνοσοκομειακό επίπεδο και την μικρότερη διάρκεια παραμονής στο νοσοκομείο. Ως αποτέλεσμα, η νοσηλευτική φροντίδα πρέπει να παρέχεται σε μικρότερα χρονικά πλαίσια και συχνά κατ' οίκον. Μέσα στη φροντίδα υγείας έχει ενταχθεί η κλινική διακυβέρνηση και η πρακτική που βασίζεται στις ενδείξεις. Το βιβλίο αυτό παρέχει στο νοσηλευτικό προσωπικό και τους άλλους επαγγελματίες υγείας ένα ευανάγνωστο οδηγό, μια πληροφόρηση με τελευταία δεδομένα που γεφυρώνει την πρακτική με τη θεωρία της παροχής φροντίδας υγείας.

Κατά τη συγγραφή του βιβλίου προσεγγίσαμε, επαγγελματίες υγείας που εργάζονται σε τέτοιους χώρους ώστε να αναπτύξουμε το περιεχόμενό του σύμφωνα με όλα τα επίπεδα νοσηλευτικής φροντίδας. Το βιβλίο είναι γραμμένο με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι εύκολο στη χρήση του και να αποτελεί ένα βιβλίο αναφοράς με βάθος και έκταση των θεμάτων που διαπραγματεύεται, ώστε να επιτρέπει στους επαγγελματίες υγείας να αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα της υγείας των γυναικών μέσα στους χώρους εργασίας τους με έμφαση στην παθολογία, τη διερεύνηση και τη θεραπεία τους. Επίσης, στο βιβλίο προτείνονται πηγές για περαιτέρω μελέτη, όταν υπάρχει ανάγκη για αυτό.

Έχουμε την πεποίθηση ότι το βιβλίο αυτό θα αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο για όλους τους επαγγελματίες υγείας και τους φοιτητές που ασχολούνται με την υγεία των γυναικών σε όλους τους χώρους παροχής φροντίδας και ελπίζουμε ότι ο αναγνώστης θα ευχαριστήθει το βιβλίο κατά το περισσότερο δυνατό.

**Sunanda Gupta
Debra Holloway
Ali Kubba**

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε όλους τους συγγραφείς των κεφαλαίων που συμμετείχαν γενναιόδωρα και αφιέρωσαν το χρόνο τους ώστε να παραχθεί αυτό το έργο με τέτοια σαφήνεια. Ευχαριστούμε επίσης όλους όσους συνέβαλλαν με την ανάγνωση των κεφαλαίων. Ιδιαίτερα, ευχαριστούμε τους εκδότες του βιβλίου *Oxford Handbook of Cancer Nursing* που μας επέτρεψαν να χρησιμοποιήσουμε το περιεχόμενο κάποιων κεφαλαίων με αντικείμενο σχετικό με την ογκολογία.

Θα επιθυμούσαμε να ευχαριστήσουμε την εκδότη Jamie Hartmann-Boyce για την υπομονή της και τις ικανότητές της, και την ομάδα παραγωγής, ιδιαίτερα την Kate Wanwimolruk, η οποία παρακολουθούσε το βιβλίο. Η υποστήριξή τους ήταν πολύτιμη.

**Sunanda Gupta
Debra Holloway
Ali Kubba**

Περιεχόμενα

Σύμβολα και συντομογραφίες 27

1 Εισαγωγή

Γενική επισκόπηση: η υγεία των γυναικών στην κοινότητα 32

Γενική επισκόπηση: νοσοκομειακό περιβάλλον 34

2 Ρόλος, συμβολή στη θεραπεία, εκπαίδευση και σταδιοδρομία του νοσηλευτικού προσωπικού

Η υγεία των γυναικών – νοσηλευτικό προσωπικό στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και στην κοινότητα 38

Βοηθοί νοσηλευτών 40

Νοσηλευτικό προσωπικό στα νοσοκομεία (κλινικές και τμήματα) 42

Νοσηλευτικός προσωπικό με κλινική εξειδίκευση 46

Νοσηλευτικό προσωπικό με δυνατότητα συνταγογράφησης (συμβατική και εναλλακτική) 48

Καθοδήγηση/επίβλεψη/επαγγελματική ανέλιξη 50

3 Βασικές έννοιες

Ανατομία του αναπαραγωγικού συστήματος 54

Εμμηνορρυσιακός κύκλος 58

Φυσιολογία της σύλληψης 60

Λήψη ιστορικού 62

Κλινική εξέταση 1 64

Κλινική εξέταση 2 66

Διαγνωστικές δοκιμασίες στη γυναικολογία 68

Συναίνεση 70

Εχεμύθεια 72

Τήρηση αρχείων 74

Έλεγχος λοιμώξεων 76

Υγιεινή και ασφάλεια και έλεγχος των επικίνδυνων για την υγεία ουσιών 78

Αναπηρία 80

Ενδοοικογενειακή κακοποίηση 82

Διαχείριση κινδύνων στην υγεία των γυναικών 84

Κλινική διακυβέρνηση 86

4 Παιδιατρική και εφηβική γυναικολογία

Εφηβεία: φυσιολογικά και παθολογικά χαρακτηριστικά 88

Συγγενείς ανωμαλίες 90

Κολπική αιμορραγία 92

Κολπική έκκριση	.94
Επιλογές αντισύλληψης για έφηβες	.96
Υγεία εφήβων: κύηση, σεξουαλική υγεία	.98
Διατροφικές διαταραχές	100
Προστασία παιδιού	102

5 Εμμηνορρυσιακές διαταραχές και αιμορραγίες άλλης αιτιολογίας

Βαριά εμμηνορρυσία/μηνορραγία: ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	104
Μηνορραγία: αίτια	108
Μηνορραγία: συντηρητική αντιμετώπιση	110
Μηνορραγία: χειρουργική αντιμετώπιση	112
Δυσμηνόρροια: ορισμός και εκτίμηση	114
Δυσμηνόρροια: αίτια	116
Δυσμηνόρροια: θεραπεία	118
Προεμμηνορρυσιακό Σύνδρομο (PMS): ορισμός, εκτίμηση, διάγνωση και αρχές αντιμετώπισης	120
Προεμμηνορρυσιακό Σύνδρομο (PMS): θεραπεία	122
Μεσοκυκλική αιμορραγία: ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	124
Μεσοκυκλική αιμορραγία: αίτια	126
Μεσοκυκλική αιμορραγία: θεραπεία	128
Αιμορραγία μετά τη σεξουαλική επαφή	130
Μετεμμηνοπαυσιακή αιμορραγία	132

6 Ορμονικές και ενδοκρινικές διαταραχές

Πρωτοπαθής αμηνόρροια: ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	136
Πρωτοπαθής αμηνόρροια: αίτια και θεραπεία	138
Δευτεροπαθής αμηνόρροια: ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	140
Δευτεροπαθής αμηνόρροια: αίτια	142
Δευτεροπαθής αμηνόρροια: θεραπεία	144
Σύνδρομο πολυκυστικών ωοθηκών: ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	146
Σύνδρομο πολυκυστικών ωοθηκών: θεραπεία	148
Σύνδρομο πολυκυστικών ωοθηκών: μακροπρόθεσμες επιπλοκές	150
Δασυτριχισμός: γενική επισκόπηση	152
Δασυτριχισμός: εργαστηριακή διερεύνηση και θεραπεία	154
Δασυτριχισμός: φάρμακα συνταγογραφούμενα στη δευτεροβάθμια φροντίδα υγείας ..	156
Πρώιμη ωοθηκική ανεπάρκεια (POF): ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	158
Πρώιμη ωοθηκική ανεπάρκεια (POF): αίτια και θεραπεία	160

7 Άλλες γυναικολογικές παθήσεις

Ινομυώματα: ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	164
Ινομυώματα: φαρμακευτική και συντηρητική αντιμετώπιση	168
Αντιμετώπιση ινομυωμάτων: εμβολισμός μητριαίας αρτηρίας	170
Αντιμετώπιση ινομυωμάτων: χειρουργική θεραπεία	172
Ενδομητρίωση: παράγοντες κινδύνου και αιτιολογία	174
Ενδομητρίωση: εκτίμηση	176
Φαρμακευτική θεραπεία ενδομητρίωσης	178

Χειρουργική αντιμετώπιση του άλγους της ενδομητρίωσης	180
Χρόνιο πυελικό άλγος: αίτια	182
Χρόνιο πυελικό άλγος: διάγνωση	184
Χρόνιο πυελικό άλγος: θεραπεία	186
Χρόνιο πυελικό άλγος: διεπιστημονική αντιμετώπιση του χρόνιου άλγους	188
Καλοήθεις όγκοι ωοθηκών: παθολογία και εκτίμηση	190
Καλοήθεις όγκοι ωοθηκών: αρχές πρόληψης και αντιμετώπιση	192
Καλοήθεις όγκοι ωοθηκών: χειρουργική θεραπεία	194
Παθήσεις αιδοίου	196
Κύστεις αιδοίου	198
Δερματοπάθειες αιδοίου	200
Ενδοεπιθηλιακή νεοπλασία αιδοίου	202
Άλγος αιδοίου	204
Ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων	206

8 Σεξουαλική υγεία

Δυσπαρεύνια: ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	210
Δυσπαρεύνια: αίτια	212
Δυσπαρεύνια: θεραπείες	214
Κολπική έκκριση: ορισμός, εκτίμηση και διάγνωση	216
Κολπική έκκριση: αίτια	218
Κολπική έκκριση: εργαστηριακή διερεύνηση και θεραπεία	220
Το γενικό πλαίσιο της σεξουαλικής υγείας	222
Ειδοποίηση συντρόφου	226
Γονόρροια: γενική επισκόπηση	228
Γονόρροια: θεραπεία και ειδοποίηση	230
Χλαμύδια: γενική επισκόπηση	232
Χλαμύδια: θεραπεία και ειδοποίηση συντρόφου	234
Φλεγμονώδης νόσος της πυέλου: ορισμός, αίτια και διάγνωση	236
Φλεγμονώδης νόσος της πυέλου: θεραπεία	238
Ηπατίτιδα B (HBV)	240
Ηπατίτιδα C (HCV)	242
Θηλώματα γεννητικών οργάνων και πρωκτού (καλοήθεις επιθηλιακοί όγκοι δέρματος)	244
Έρπης γεννητικών οργάνων	246
Ογκίδια και έλκη γεννητικών οργάνων	248
Ιός της ανοσοανεπάρκειας του ανθρώπου (HIV)	250
Προφύλαξη μετά από έκθεση	252
Σεξουαλική δυσλειτουργία: λήψη ιστορικού και χρήσιμες οδηγίες	254
Διαταραχή σεξουαλικής διέγερσης στη γυναίκα	256
Διαταραχή μείωσης της σεξουαλικής επιθυμίας	258
Σεξουαλική δυσλειτουργία: θεραπευτικές επιλογές	260
Διαταραχή οργασμού στη γυναίκα	262

9 Εμμηνόπαυση

Εμμηνόπαυση: γενική επισκόπηση	266
Συμπτώματα εμμηνόπαυσης	268

Εργαστηριακή διερεύνηση	270
Θεραπείες: ορμονική θεραπεία υποκατάστασης και εναλλακτικές θεραπείες	272
Τύποι θεραπείας	274
Θεραπεία: τρόποι χορήγησης	276
Πρακτική συνταγογράφηση	278
Ορμονική θεραπεία υποκατάστασης: ανεπιθύμητες ενέργειες	280
Ορμονική θεραπεία υποκατάστασης: κίνδυνοι	282
Μη ορμονικές και εναλλακτικές θεραπείες εμμηνόπαισης	284
Παθολογική αιμορραγία στην εμμηνόπαιση	286
Σεξουαλική δυσλειτουργία στην εμμηνόπαιση	290
Οστεοπόρωση	292
Καρδιαγγειακή νόσος	294

10 Πρόπτωση ουροδόχου κύστης και ουρογεννητικής περιοχής

Εκτίμηση της ακράτειας ούρων	296
Εργαστηριακή διερεύνηση της ακράτειας ούρων	300
Ουροδυναμικές δοκιμασίες 1	302
Ουροδυναμικές δοκιμασίες 2	304
Υπερδραστήρια ουροδόχος κύστη: γενική επισκόπηση	306
Θεραπείες της υπερδραστήριας ουροδόχου κύστης	310
Ακράτεια ούρων τύπου τάσης: γενική επισκόπηση	312
Ακράτεια ούρων τύπου τάσης: θεραπεία	314
Θεραπεία της ακράτειας ούρων τύπου τάσης από ειδικό	316
Συντηρητικοί τρόποι θεραπείας της ακράτειας ούρων	318
Κυστίτιδα: μικροβιακή και διάμεση	322
Προϊόντα που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της ακράτειας	324
Καθετήρες ουροδόχου κύστης	328
Συμβουλές σε γυναίκες με καθετήρα ουροδόχου κύστης	330
Καθετηριασμός της γυναικείας ουρήθρας	332
Επίλυση προβλημάτων του καθετηριασμού	334
Διαλλείπων (διακεκομένος) αυτοκαθετηριασμός	338
Πρόπτωση πυελικών οργάνων: γενική επισκόπηση	340
Πρόπτωση πυελικών οργάνων: θεραπεία	344
Κολπικοί πεσσοί: συντηρητική θεραπεία της πρόπτωσης	346

11 Γυναικολογική ογκολογία

Εισαγωγή στη γυναικολογική ογκολογία	350
Γενική επισκόπηση του καρκίνου του αιδοίου	352
Θεραπεία του καρκίνου του αιδοίου	354
Καρκίνος του κόλπου	356
Καρκίνος του τραχήλου	358
Γενική επισκόπηση του καρκίνου του ενδομητρίου	362
Θεραπεία του καρκίνου του ενδομητρίου	364
Καρκίνος των σαλπίγγων	366
Γενική επισκόπηση του καρκίνου των ωοθηκών	368
Θεραπεία του καρκίνου των ωοθηκών	370
Ακτινοθεραπεία: γενική επισκόπηση	372
Χημειοθεραπεία: γενική επισκόπηση	376

Θέματα νοσηλευτικής διαχείρισης στην γυναικολογική ογκολογία	378
Ζώντας με τον καρκίνο	380
Υποστήριξη των γυναικών που πάσχουν από καρκίνο	382

12 Νοσηλευτική φροντίδα γυναικολογικών ασθενών

Εισαγωγή στη φροντίδα των νοσηλευόμενων γυναικών	384
Προεγχειρητική φροντίδα	386
Εισαγωγή στο νοσοκομείο	388
Μετεγχειρητικές επιπλοκές	390
Λοιμώξεις χειρουργικού τραύματος	392
Ψυχολογική επιβάρυνση ασθενών με γυναικολογικό πρόβλημα	394
Φροντίδα ασθενών: ημερήσια νοσηλεία, τάσεις, διάρκεια νοσηλείας και χώρος υποδοχής χειρουργικών ασθενών	396
Εξωτερικά ιατρεία: περιπατητικές ασθενείς	398
Υστεροσκόπηση: διαγνωστική και χειρουργική φροντίδα	400
Υστεροσκόπηση: συναίνεση	404
Υστεροσκόπηση: μετεγχειρητική φροντίδα	406
Λαπαροσκόπηση και λαπαροσκοπική χειρουργική: προεγχειρητική και μετεγχειρητική φροντίδα	408
Μεγάλες γυναικολογικές επεμβάσεις	410
Κοιλιακή, κολπική και λαπαροσκοπική υστερεκτομία: τύποι και ενδείξεις	412
Υστερεκτομία: μετεγχειρητική φροντίδα	414
Ουρογυναικολογικές χειρουργικές επεμβάσεις	416

13 Αντισύλληψη

Αρχές αντισύλληψης	420
Κίνδυνοι/οφέλη της αντισύλληψης	422
Αρχές αντισύλληψης: επιλογή με βάση τα ιατρικά κριτήρια	424
Επείγουσα αντισύλληψη	426
Συνδυασμένο αντισυλληπτικό δισκίο	430
Συνδυασμένο αντισυλληπτικό δισκίο: κίνδυνοι, οφέλη και ανεπιθύμητες ενέργειες	432
Συνδυασμένο αντισυλληπτικό δισκίο: δισκία που έχουν παραλειφθεί	434
Συνδυασμένη ορμονική αντισύλληψη: διαδερμικό επίθεμα (Evra®)	436
Συνδυασμένη ορμονική αντισύλληψη: ενδοκολπικός δακτύλιος (NuvaRing®)	438
Δισκία προγεσταγόνων	440
Υποδερμικά εμφυτεύματα προγεσταγόνων (Implanon®)	442
Ενέσιμα αντισυλληπτικά προγεσταγόνων	444
Ενδομήτρια αντισύλληψη/ενδομήτριο σύστημα	446
Ενδομήτριο σπείραμα (IUD)	448
Ενδομήτριο σύστημα απελευθέρωσης λεβονοργεστρέλης (Mirena®)	450
Μέθοδοι φραγμού: ανδρικά και γυναικεία προφυλακτικά	452
Κολπικοί φραγμοί, καλύπτρες και διαφράγματα	454
Ανδρικές μέθοδοι αντισύλληψης	456
Σπερματοκτόνα	458
Φυσικές μέθοδοι οικογενειακού προγραμματισμού	460
Λαπαροσκοπική στειροποίηση της γυναίκας	462
Essure® στειροποίηση της γυναίκας	464
Ανδρική στειροποίηση/βαζεκτομή	466

14 Ανεπιθύμητη γονιμότητα

Γενική επισκόπηση της τεχνητής διακοπής της κύησης και των νομικών πλευρών της	468
Ο ρόλος του νοσηλευτικού προσωπικού στην προετοιμασία για τεχνητή διακοπή της κύησης	472
Διαδικασία εκτίμησης πριν την τεχνητή διακοπή της κύησης	474
Χειρουργική διακοπή της κύησης	476
Φαρμακευτική διακοπή της κύησης	478
Επιπλοκές και κίνδυνοι που σχετίζονται με την τεχνητή διακοπή της κύησης	480

15 Προβλήματα της κύησης πρώτου τριμήνου

Ο ρόλος της μονάδας εκτίμησης της κύησης πρώτου τριμήνου	484
Φροντίδα των γυναικών με αιμορραγία στο πρώτο τρίμηνο της κύησης	488
Φροντίδα των γυναικών με πόνο στο πρώτο τρίμηνο της κύησης	490
Αυτόματη έκτρωση: ορισμοί και αίτια	492
Αυτόματη έκτρωση: εκτίμηση και διάγνωση	494
Αυτόματη έκτρωση: θεραπεία	496
Καθ' έξιν αυτόματες εκτρώσεις (επανειλημμένες εκτρώσεις)	500
Έκτοπη κύηση: ορισμός, εκτίμηση, διάγνωση και αίτια	502
Έκτοπη κύηση: συνητηρική και χειρουργική αντιμετώπιση	506
Έκτοπη κύηση: φαρμακευτική αντιμετώπιση	508
Ψυχολογική φροντίδα επί απώλειας της κύησης πρώτου τριμήνου	510

16 Φροντίδα γυναικών σε Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών

Μεγάλη κολπική αιμορραγία	512
Οξύς πόνος	514
Μετεγχειρητικά προβλήματα	516

17 Γονιμότητα και υπογονιμότητα

Φροντίδα πριν από τη σύλληψη	518
Ψυχολογικές επιπτώσεις και συμβουλευτική υπογονιμότητας	520
Παράγοντες του άνδρα και της γυναίκας που επηρεάζουν τη γονιμότητα	522
Ανωθυλακιορρηξία	524
Ανδρική υπογονιμότητα	528
Παράγοντας από τις σάλπιγγες	530
Δοκιμασία και εργαστηριακή διερεύνηση: παράγοντας από τη γυναίκα	532
Δοκιμασία και εργαστηριακή διερεύνηση: παράγοντας από τον άνδρα	534
Ο ρόλος του εξειδικευμένου στη γονιμότητα νοσηλευτικού προσωπικού	536
Ανεξήγητη υπογονιμότητα	538
Πρόκληση ωθυλακιορρηξίας	540
Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή	542
Σπερματέγχυση εντός της μήτρας (IUI)	544
Θεραπείες εξωσωματικής γονιμοποίησης (IVF) και ενδοκυτταροπλασματικής έγχυσης σπερματοζωαρίων (ICSI)	546
Προεμφυτευτική γενετική διάγνωση και δωρεά ωαρίου	550
Υιοθεσία και παρένθετη μητρότητα	552
Διατήρηση της γονιμότητας	554
Διατήρηση γονιμότητας: εναλλακτικές θεραπείες	556
Η Αρχή της Ανθρώπινης Γονιμότητας και Εμβρυολογίας	558

18 Κολποσκόπηση

Πρόγραμμα προσυμπτωματικού ελέγχου του τραχήλου της μήτρας από το Εθνικό Σύστημα Υγείας	562
Λήψη επιχρίσματος	564
Κολποσκόπηση	566
Ενδείξεις για κολποσκόπηση	568
Θεραπείες/παρακολούθηση και θεραπεία/επανάληψη ελέγχου	570
Ο ρόλος του νοσηλευτικού προσωπικού στον προσυμπτωματικό έλεγχο του τραχήλου της μήτρας στην πρωτοβάθμια φροντίδα	572
Ιός των ανθρωπίνων θηλωμάτων (HPV)/δοκιμασίες/εμβόλια	574
Μελλοντικές εξελίξεις	578
Πολύποδες του τραχήλου της μήτρας	580
Εκτρόπιο του τραχήλου της μήτρας	582

19 Μαστός

Εισαγωγή	584
Μαστοδυνία	586
Καλοήθεις παθήσεις του μαστού	588
Ιστορικό και εξέταση του μαστού	592
Παθήσεις του μαστού: πληθυσμιακός έλεγχος και εργαστηριακή διερεύνηση	594
Καρκίνος του μαστού: κλινική εικόνα και θεραπευτικές επιλογές	596
Καρκίνος του μαστού: παράγοντες κινδύνου και πρόληψη	598

20 Θέματα τρόπου ζωής

Διατροφή και υγεία της γυναίκας	602
Κάπνισμα και υγεία της γυναίκας	604
Παχυσαρκία: παράγοντες κινδύνου, εκτίμηση, πρόληψη και αντιμετώπιση	608
Συνέπειες της παχυσαρκίας	610

Παράτιμα

Πηγές για επαγγελματίες	614
Πηγές για γυναίκες	615
Ευρετήριο	617

- 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- 2 ΡΟΛΟΣ, ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
- 3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ
- 4 ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ & ΕΦΗΒΙΚΗ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ
- 5 ΕΜΜΗΝΟΡΡΥΖΙΑΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ & ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΕΣ ΆΛΛΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ
- 6 ΟΡΜΟΝΙΚΕΣ & ΕΝΔΟΚΡΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ
- 7 ΆΛΛΕΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ
- 8 ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΥΓΕΙΑ
- 9 ΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΗ
- 10 ΠΡΟΠΤΩΣΗ ΟΥΡΟΔΟΧΟΥ ΚΥΣΤΗΣ & ΟΥΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
- 11 ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ
- 12 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ
- 13 ΑΝΤΙΣΥΛΛΗΨΗ
- 14 ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΗ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ
- 15 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΗΣΗΣ ΠΡΩΤΟΥ ΤΡΙΜΗΝΟΥ
- 16 ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ
- 17 ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ & ΥΠΟΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ
- 18 ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
- 19 ΜΑΣΤΟΣ
- 20 ΘΕΜΑΤΑ ΤΡΟΠΟΥ ΖΩΗΣ

Το εγχειρίδιο της Οξφόρδης για τη Γυναικολογική Νοσηλευτική Φροντίδα αποτελεί μια πολύτιμη πηγή κλινικών πληροφοριών και συμβουλών, για όλους τους επαγγελματίες υγείας που εργάζονται στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, την προαγωγή της υγείας, την κοινότητα και τους χώρους αντιμετώπισης επειγόντων περιστατικών. Καλύπτοντας τα βασικά θέματα της γυναικολογικής πρακτικής και εστιάζοντας στην καλύτερη αντιμετώπιση κοινών παθολογικών καταστάσεων, το βιβλίο αυτό αποτελεί ένα σύντομο και περιεκτικό οδηγό για την υγεία των γυναικών. Εκτός από την ενημέρωση των επαγγελματιών υγείας για τα σύγχρονα δεδομένα, βοηθά τις γυναίκες να συμμετέχουν και να παίρνουν αποφάσεις για τη φροντίδα τους. Επιπρόσθετα τα διαγράμματα, οι εικόνες και οι χρήσιμες πηγές για περαιτέρω μελέτη, συντελούν στην επιλογή της βέλτιστης πρακτικής για τη θεραπεία των παθολογικών καταστάσεων των γυναικών από ένα μεγάλο εύρος συνιστώμενων πρακτικών. Γραμμένο από έμπειρους ειδικούς, αποτελεί μια πολύτιμη πηγή πληροφοριών.

“Αυτή η σημαντική και σύγχρονη έκδοση θα παρέχει υποστήριξη σε όλους τους επαγγελματίες υγείας που ασχολούνται με την υγεία της γυναίκας, όχι μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά και διεθνώς.”

Από τα προλεγόμενα της Jane Mezzone, Head of the National Support Team for Sexual Health and Response to Sexual Violence, Department of Health, UK

ISBN: 978-960-489-035-4

Εκδόσεις Π.Χ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ βιβλιοθήκη